

Informatiedocument voor de gemeenteraad

**Ontwikkelingen op hoofdlijn na totstandkoming van
de begroting 2022**

16 maart 2022 |

Naam opsteller

Team

Datum en versie

Staf

16 maart 2022

Datum vaststelling

Vastgesteld door

Eventueel publicatiedatum

Zaaknummer

16 maart 2022

Het Directieteam

nvt

388732

Inhoud

Inhoud.....	3
Inleiding	4
H1. Veiligheid	6
H2. Verkeer, vervoer en waterstaat.....	8
H3. Economie	10
H4. Onderwijs	12
H5 . Sport, cultuur en recreatie	14
H6. Sociaal domein	16
H7. Volksgezondheid en milieu	18
H8. Volkshuisvesting	19
H9. Bestuur en ondersteuning.....	21
H10. Duurzaamheid.....	24
Bijlage 1 - Onderwerpen Lange Termijn Agenda 2022	26
Bijlage 2 – Overzicht doorlopende actiepunten Collegeuitvoeringsprogramma 2018 - 2022	28
Bijlage 3 Actueel meerjarenperspectief 2022 - 2025	31

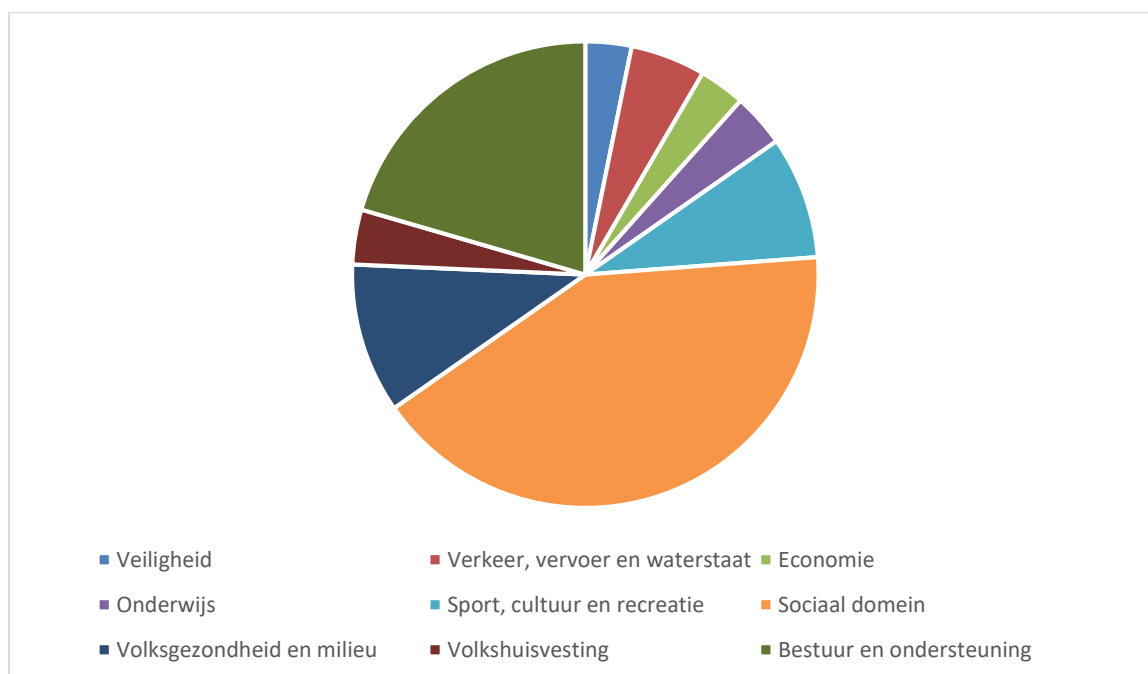
Inleiding

Waarom dit document?

De verkiezingen van maart 2022 vormen het startpunt voor een nieuwe gemeenteraad. Aan ons als ambtelijke organisatie de taak om de nieuwe raad wegwijs te maken in de gemeentelijke organisatie en de actualiteiten. Naast het inwerktraject van de griffie en in samenspraak met de griffie zorgen wij er als organisatie voor dat de raad zo snel en goed mogelijk in positie is om de nieuwe periode te starten.

Zo organiseren we op korte termijn een markt om kennis te maken met de werkvelden en activiteiten van de gemeente. Ook is het mogelijk om tijdens RaadsOriëntatieAvonden (ROA's) in de loop van het jaar specifieke thema's uit te diepen waar behoefte aan is.

Een belangrijke bron van informatie voor een nieuw raadslid is de begroting. In de begroting 2022 staat weergegeven wat de gemeente allemaal doet, met welke ontwikkelingen we te maken hebben en hoe we onze beschikbare budgetten gaan inzetten. In onderstaande grafiek staat de verdeling van de uitgaven over de 9 programma's in de begroting.

Naast de begroting is het verantwoordingsdocument Collegeuitvoeringsprogramma een belangrijke bron van informatie. Daar waar de begroting en straks het coalitieakkoord vooruit kijken, kijkt het verantwoordingsdocument terug. In een notendop: wat is er de afgelopen vier jaar eigenlijk gebeurd.

De wereld en de gemeente blijven echter steeds in ontwikkeling. Sinds het vaststellen van de begroting (november 2021) zijn er alweer nieuwe dingen te melden. Deze nieuwe ontwikkelingen geven we per onderwerp op hoofdlijn weer in dit document. Ook geven we aan welke onderwerpen in het komende jaar een rol gaan spelen, waarin de raad ook een rol heeft.

De oorlog in Oekraïne

Een van de meest recente en ingrijpende ontwikkelingen is natuurlijk de oorlog in Oekraïne. De uitkomst en het verloop zijn nog ongewis. Maar het staat hoe dan ook vast dat het gevolgen heeft voor de gemeente. We gebruiken bestaande structuren en plannen om onze hulp en aanpak vorm te geven.

De regionale crisisstructuur die in het kader van COVID-19 is gebruikt wordt ook ingezet in de komende tijd. Vooral om de krachten te bundelen, regionale afstemming en om de informatievoorziening aan inwoners en gemeenteraad snel en goed vorm te geven. Ook richten wij lokaal een projectgroep in net zoals bij COVID-19, om snel en integraal ontwikkelingen op te kunnen volgen.

Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken gaan we in op verschillende thema's. We lopen deze thema's langs in dezelfde volgorde als in onze programmabegroting. We gaan in op de vragen: waar gaat dit hoofdstuk over, wat zijn de lopende ontwikkelingen, en wat komt er regionaal en landelijk op ons af. Er is recent een regeerakkoord tot stand gekomen. Voor de verschillende thema's hebben we gekeken naar de trends die we daar in zien. Het is over het algemeen nog te vroeg om de lokale effecten te duiden, maar we noemen ze hier wel voor de volledigheid.

In de bijlagen bij dit document is een overzicht opgenomen van onderwerpen die voor het komende jaar ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden. Tevens is er een overzicht opgesteld van actiepunten uit de afgelopen raadsperiode, die nog doorlopen in de komende jaren. Tot slot geeft bijlage 3 het actueel meerjarenperspectief 2022 – 2025 weer. Deze bijlage is in januari 2022 eerder met de raad gedeeld, als bijlage bij de informatienotitie over het verantwoordingsdocument Collegeuitvoeringsprogramma.

H1. Veiligheid

1. Waar gaat het over?

Onder dit programma vallen taken met betrekking tot toezicht en handhaving van de openbare orde, het tegengaan van georganiseerde criminaliteit en het bevorderen van een veilige woon- en leefomgeving. Samen met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) richten we ons ook op brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De belangrijkste beleidskaders zijn opgenomen in [Integraal veiligheidsplan 2020 - 2022](#). Onze belangrijkste partners zijn de politie, het openbaar ministerie en de samenwerking in de verbonden partij Veiligheidsregio Gelderland Midden (VGGM).

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Georganiseerde criminaliteit

Georganiseerde criminaliteit is meer aanwezig in de samenleving dan dat daadwerkelijk zichtbaar is. Wij richten we ons daarom voor dit onderwerp op het informeren van inwoners. Dit leidt tot meer bewustwording en herkenning. Daarmee willen we ook de meldingsbereidheid vergroten. Daarnaast richten we ons op het uitvoeren van integrale controles. Hierbij controleren we met een aantal andere zogenaamde ketenpartners (o.a. politie, Openbaar Ministerie, ODRA) of bedrijven zich aan bestaande wetgeving houden. Voor de komende periode zal de aandacht vooral gericht zijn op het gebruik van panden in buitengebied. Uit de opgedane ervaringen is gebleken dat op dat gebied voor de landelijke gemeenten een groot risico ligt.

Problematiek rondom cybercrime

Naast de beveiliging van de eigen bedrijfsvoering tegen cyberaanvallen spelen ook de bedreigingen voor de burger via digitale criminaliteit een steeds grotere rol. Waar vroeger inbraken, diefstallen een grote rol speelden komt het steeds meer voor dat burgers worden opgelicht via allerlei soorten van digitale fraude. Onze aandacht is hierbij vooral gericht op preventie. Hoe geven we de burger voldoende informatie zodat digitale fraude zoveel mogelijk wordt voorkomen. We trekken hierbij zoveel mogelijk op met politie en justitie.

Zorg en veiligheid

We zien dat het steeds meer nodig is om bepaalde problematiek zowel vanuit zorg als vanuit veiligheid gezamenlijk aan te pakken. Voorbeelden hiervan zijn jeugdproblematiek en personen met verward gedrag. Hiervoor hebben we samen met onze partners een lokaal zorg -en veiligheidsoverleg en een jeugdgroepenoverleg ingericht. Hier wordt de betreffende casuïstiek besproken en zoeken we naar mogelijkheden om de problematiek te voorkomen en aan te pakken waar dit nodig is.

Kaders en sturing

Om uw raad een zo goed mogelijk inzicht te geven in onze werkzaamheden maken we periodiek een zgn. Integraal veiligheidsplan waarin alle plannen en werkzaamheden voor de komende periode zijn opgesomd. Het Integraal Veiligheidsplan voor 2020-2022 loopt af. Wij verlengen dit plan met een jaar en zijn gestart met de voorbereidingen voor een nieuw plan. Zo is een Veiligheidsmonitor uitgezet onder inwoners waarmee we inzichtelijk maken hoe het met de veiligheid in onze gemeente is gesteld/wordt beleefd. Naast de Veiligheidsmonitor maken we gebruik van de beschikbare cijfers van gemeente, politie en justitie. Deze gegevens vormen input voor het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2023 – 2027. Daarnaast houden we voor de raad regelmatig, bij voorkeur jaarlijks, een veiligheidscarousel, waarmee we de raad op de hoogte houden van actuele thema's op het gebied van veiligheid.

De digitale wereld ontwikkelt in een snel tempo en data gedreven (informatie gestuurd) werken hoort daar bij. Zo wordt ook binnen het veiligheidsdomein belang gehecht aan informatie gestuurd werken. Door het verkrijgen van informatie op buurt- en wijkniveau kan een integraal beeld worden weergegeven t.a.v. de leefbaarheid en veiligheid in buurten en wijken. Door het koppelen van politie data en data van de gemeente ontstaat door middel van een dashboard een integraal beeld van de lokale (on)veiligheidsproblematiek. Hierdoor kunnen gerichte beleidskeuzes worden gemaakt en tijdig worden gestuurd op actuele veiligheidsontwikkelingen. Wel zorgen we er voor dat de grondslagen voor die gegevensuitwisseling met de

juiste waarborgen, zoals doelbinding en proportionaliteit, zijn verankerd in de wet en dat in adequaat toezicht is voorzien.

Bevorderen van veiligheid betekent vaak inspelen op de actualiteit

Hoewel wij zoveel planmatig willen werken betekent het werken aan de veiligheid van de gemeente vaak het inspelen op de actualiteit. Veel gebeurtenissen doen zich onaangekondigd, onverwacht en plotseling voor. Een tweetal voorbeelden hiervan zijn de personen met verward gedrag en de ontdekking van een hennepplantage waarna ontmanteling en (tijdelijke) sluiting van een woning noodzakelijk is. Een dergelijke actie gebeurt in teamverband (samen met onze handhavers, politie en OM). Hiernaast zijn er nog vele andere situaties te benoemen waarbij acute inzet is gevraagd.

In het kader van het nationale programma, berging vliegtuigwrakken met nog vermiste vliegers uit de Tweede Wereldoorlog, is enige tijd geleden een locatie in onze gemeente naar voren gekomen. De komende tijd zal worden gezien of dit kan leiden tot een succesvolle berging.

COVID-19

Ook de totaal onverwachte COVID 19 epidemie had tot gevolg dat zonder uitstel op de crisis gereageerd moest worden. We moesten extra inzet leveren op het onderdeel bevolkingszorg van de VGGM en op het punt van informatie naar burgers en organisaties. We namen deel aan het kernteam corona en het coronaloket. Daarnaast hadden onze handhavers een belangrijke taak bij de handhaving van de coronamaatregelen. Vooralnog blijven crisisstructuren gehandhaafd. Onduidelijk is hoeveel inzet we daarop leveren.

3. Wat komt er op ons af

Uit het regeerakkoord:

Vanwege het feit dat de ondermijnende criminaliteit voor Nederland een belangrijk aandachtspunt is, wordt er ook in het Regeerakkoord van het kabinet Rutte IV financieel fors op dit terrein geïnvesteerd. In het regeerakkoord wordt gewezen op het belang van goede samenwerking tussen de verschillende lokale veiligheidspartners. Ook zal het kabinet er voor zorgen dat er voldoende capaciteit en expertise is om deze taken beter te kunnen uitvoeren. Dit geldt ook voor het uitwisselen van gegevens op lokaal niveau (lastig terrein gelet op de relatie met de privacywetgeving).

Om te voorkomen dat jongeren de criminaliteit ingaan worden meer (jeugd)wijkagenten ingezet en komt er, volgens het regeerakkoord, een brede, domein overstijgende wijkaanpak ter bevordering van leefbaarheid en veiligheid. Ook wil het kabinet recht doen aan de wettelijke norm van 1 wijkagent per 5000 inwoners en dienen politie en justitie de ruggengraat te vormen van een wijkaanpak die kwetsbare wijken weerbaar moet maken tegen ondermijnende criminaliteit, door een combinatie van veiligheidsbeleid, sociaal offensief en het bieden van een uitweg uit drugscriminaliteit richting werk of een opleiding. Door in te zetten op brede preventieve aanpak, wordt voorkomen dat jongeren afglijden naar de criminaliteit of na een overtreding draaideur criminelen worden. Het kabinet hoopt dat te bereiken onder andere door vroegtijdig kwetsbaarheden te signaleren en in te zetten op bewezen methodes.

Inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Bij de bevordering van de veiligheid en leefbaarheid van onze gemeente is het van groot belang om bij het kiezen van de aanpak oog te hebben voor de maatschappelijke ontwikkelingen. Wij stellen vast dat hierbij de volgende aspecten een rol spelen.

In de eerste plaats willen de inwoners graag betrokken worden. Wij doen dat o.a. door input op te halen bij belangenorganisaties, wijkplatforms (het aangeven van hotspots waar zij overlast ervaren) en organisatoren van evenementen. Op deze wijze hopen we dat ons beleid zoveel mogelijk inspeelt op de behoefte van de burger.

In de tweede plaats kunnen we vaststellen dat veel maatregelen van de landelijke overheid en in mindere mate de gemeentelijke overheid de verhouding inwoner en overheid meer op scherp hebben gezet. Ook de maatregelen en de stress als gevolg van de COVID-19 pandemie hebben daaraan bijgedragen. Hoewel in onze gemeente het merendeel van de burgers gelukkig ook nu nog zoveel mogelijk zoekt naar samenwerking is het meer dan ooit noodzakelijk dat we als gemeente het positieve contact verstevigen.

H2. Verkeer, vervoer en waterstaat

1. Waar gaat het over?

Onder dit programma in de begroting vallen alle taken die gaan over het aanleggen en onderhouden van de wegenstructuur, inclusief voorzieningen voor fietsers, voetgangers, parkeren, straatinrichting, verkeersborden, straatverlichting, openbaar vervoerhaltes en gemeentelijke watergangen. De belangrijkste beleidskaders voor dit onderwerp zijn het [GMP+](#) en de [Mobiliteitsvisie](#). Onze belangrijkste partners zijn de provincie, de Groene Metropoolregio en Rijkswaterstaat.

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Mobiliteit is een belangrijk speerpunt voor de gemeente. Ook in regionaal verband is dit het thema dat veel aandacht krijgt en waarin aanzienlijke investeringen worden gedaan.

Uitvoering GMP+ en Mobiliteitsvisie

In het GMP+ staat een overzicht van alle projecten en plannen die meerjarig moeten worden opgepakt. Binnen dit overzicht besloot de gemeenteraad zes infrastructurele projecten, drie onderzoeken en de 'bochten Karstraat' prioriteit te geven. Voor het project 'bochten Karstraat' kijken we of verbetering van veiligheid en doorstroming mogelijk is tegen lagere kosten dan nu daarvoor is gereserveerd. De kosten voor de onderzoeken worden medio 2022 in beeld gebracht zodat uw raad hierover keuzes kan maken.

Duurzame mobiliteit

Voor de langere termijn (2030 en verder) is een visie uitgewerkt op duurzame mobiliteit in Lingewaard in brede zin: infra voor autoverkeer, OV, fiets.

Andere duurzame initiatieven die in 2022 en verder aandacht vragen (zie ook paragraaf duurzaamheid begroting 2022):

- In 2022 wordt ook de nieuwe OV-concessie door de provincie voorbereid. We hebben daarover overleg met als doel het behoud van de dienstverlening in de kleinere dorpen (lijn 33).
- Laadpalen.
- Fietsvoorzieningen.
- In regionaal verband worden mogelijkheden verkend voor een Snelfietsroute Huissen – Arnhem.

Doorlopende plannen/projecten

Vanuit lopende plannen en projecten werken we aan:

- Het starten van de realisatie doortrekking A15, inclusief realisatie van de snelfietsroute SFR15, afhankelijk van de uitkomst van de beroepsprocedure.
- Het starten van de realisatie van de Dorpensingel (Bemmel - N325) is afhankelijk van de afronding van de bestemmingsplanprocedure.
- Verkeersstudie en besluitvorming m.b.t. de tweezijdige ontsluiting van de Essenpas (Bemmel).

3. Wat komt er op ons af

Regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio/opgave verbonden regio

Gebiedsgerichte corridoraanpak

1. Gebiedsaanpak A325 is gestart. De A325 is momenteel niet bestand tegen de toenemende verkeersstromen. De gemeente vraagt binnen de regio aandacht voor de congestie die dit met zich mee zal brengen.
2. Voor de gemeente is de bereikbaarheid van Arnhem vanuit Huissen een prioriteit. Hiervoor moeten de congestieproblemen in Huissen worden opgelost. Niet alleen de snelfietsroute is hierin van belang, maar ook de aanleg van buslijnen.

Regionaal snelfietspadennetwerk

- De verkenning snelfietsroute Huissen-Arnhem is gestart.

Verkeersveiligheid

- Subsidiereregelingen voor verkeersveiligheid en fiets. De regio heeft meerjarige programma's met 18 gemeenten opgesteld. De gedachte was dat dit als basis zou kunnen dienen voor de subsidieaanvraag. Dit lijkt een discussiepunt te worden tussen de regio en provincie.

In regionaal verband werken we aan een verstedelijkingsstrategie (zie ook hoofdstuk 8 volkshuisvesting). We maken – met deze strategie onder de arm – verstedelijkingsafspraken tussen Rijk en regio's. Het regeerakkoord besteedt specifiek aandacht aan deze 14 verstedelijkingsgebieden. Voor ontsluiting per OV, fiets en auto wordt de komende 10 jaar in totaal € 7,5 miljard toegevoegd aan het mobiliteitsfonds. De afspraken die hier gemaakt worden kunnen grote invloed hebben op mobiliteitsvraagstukken in onze gemeente.

Uit het regeerakkoord

Transport en logistiek wordt in het regeerakkoord bekeken vanuit het economisch belang voor Nederland. Kernthema's binnen de infrastructuur sector zijn veiligheid, onderhoud en duurzaamheid.

- Er wordt structureel €1,25 miljard uitgetrokken voor het inlopen van achterstanden bij beheer en onderhoud van onze wegen, spoor, bruggen, viaducten en vaarwegen en voor het onderhoud en renoveren en vervangen ervan in de toekomst, ook met het oog op de verkeersveiligheid.
- Er wordt geïnvesteerd in de uitbreiding en verbetering van de infrastructuur voor openbaar vervoer (OV), fiets, auto en water, omdat we goede en snellere verbindingen willen tussen stad en regio. We focussen hierbij op de grootste knelpunten uit de Integrale Mobiliteitsanalyse 2021, verbindingen in de (economische) regio's en N-wegen.
- Ook de nieuwe woningen in de 14 verstedelijkingsgebieden en daarbuiten worden goed ontsloten en zijn bereikbaar per OV, fiets en auto. Daarvoor wordt voor de komende 10 jaar in totaal €7,5 miljard toegevoegd aan het Mobiliteitsfonds.

H3. Economie

1. Waar gaat het over

Onder dit programma in de begroting vallen de taken die te maken hebben met economische ontwikkeling en bedrijvigheid, dienstverlening aan ondernemers en economische promotie. Onder bedrijvigheid vallen bedrijventerreinen en andere gebieden met veel bedrijvigheid zoals winkelconcentraties en het glastuinbouwgebied. Ook de economische component van recreatie en toerisme (promotie, toeristenbelasting, e.d.) hoort hierbij.

De belangrijkste beleidskaders staan weergegeven in het [economisch beleidsplan](#) (2016, actualisatie wordt in het voorjaar van 2022 behandeld in de raad), de [Strategische visie NEXTgarden](#) en de [Gebiedsvisie NEXTgarden](#). Onze belangrijkste partners zijn de ondernemers van Lingewaard, ondernemersverenigingen, regio en provincie.

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Economisch beleidsplan

In 2022 leggen we een nieuw beleidsplan voor aan de raad. Dit legt de basis voor ons beleid de komende jaren.

Positie NEXTgarden en Agropark III

De strategische visie en gebiedsvisie NEXTgarden zijn in december 2021 vastgesteld in de gemeenteraad. NEXTgarden werkt met vier programmalijnen:

1. Dynamisch glastuinbouwgebied: NEXTgarden als kraamkamer voor innovaties in glastuinbouw.
2. Robuuste en duurzame energiemix: NEXTgarden is klaar voor opschaling met realisatie van grote investeringen in duurzame energievoorziening, zie ook hoofdstuk 10.
3. Verbinding consument, inwoner en jeugd: NEXTgarden betreft inwoners en jeugd bij ontwikkelingen in de glastuinbouw en staat in direct contact met consumenten (korte ketens en Experience Center)
4. Aantrekkelijk vestigingsklimaat en gebiedsinrichting: NEXTgarden ontwikkelt zich als ruimtelijk samenhangend gebied met ontwikkelruimte voor bedrijven en oplossingen voor verouderde glasgebieden.

Het gebied NEXTgarden omvat deelgebieden met een uiteenlopend functioneel karakter (moderne glastuinbouw, verouderd glas, bedrijventerrein, etc.) en wisselende beleidsdoelstellingen. Momenteel vindt binnen NEXTgarden planontwikkeling Agropark III (in totaal 12 hectare bedrijventerrein) plaats.

NEXTgarden is in 2030 een energieneutraal glas-tuinbouwgebied met een rol in energienetwerken voor warmte. Daartoe beschikt het gebied over verschillende vormen van duurzame energieopwekking, opslagmogelijkheden voor energie en een verbonden warmtenet. Op de weg hiernaar toe werkt NEXTgarden samen met (boven)regionale partners omdat het thema robuuste en duurzame energie-mix de schaal van de gemeente overstijgt.

De investeringsagenda, vastgesteld door provincie, regio en The Economic Board, verwijst naar NEXTgarden als een circulaire hotspot. De komende tijd kijken we samen met deze partners naar positionering van NEXTgarden op deze investeringsagenda.

COVID-19

We verwachten dat we ook in 2022 nog veel inzet moeten plegen op het ondersteunen van ondernemers. De opgezette communicatiekanalen, het ondernemersloket en ondersteuningsprogramma's blijven bestaan.

(Duurzaam) toerisme

In 2022 vernieuwen wij de nota Toerisme. Dit doen wij op interactieve wijze en daar wordt de raad ook bij betrokken. Besluitvorming vindt plaats door de raad.

De uitvoering van het voetveer Bemmelen – Ooij heeft vertraging opgelopen, na de verkiezingen gaan wij opnieuw verder met het plan. In 2022 wordt het wandelnetwerk verder uitgebreid.

3. *Wat komt er op ons af*

Regionaal:

Op de regionale agenda van de Groene Metropoolregio staan verschillende speerpunten die relevant zijn voor onze economie. Vooral binnen de opgave productieve regio, maar ook bijvoorbeeld binnen de ontspannen regio zijn er raakvlakken:

- Samen met de The Economic Board/provincie Gelderland is een (concept) Human Capital Agenda opgesteld. Deze agenda bevordert samenhang en gezamenlijkheid. Ook zorgt het voor focus bij zowel publieke als private projecten. Aan deze Human Capital Agenda zijn geen financiële consequenties verbonden
- Op 9 juni 2021 heeft het Bestuurlijk Overleg RPW besloten akkoord te gaan met het voorstel voor het verdelen van de ontwikkelruimte RPW 2021-2024. Op dit moment wordt in verschillende gemeenten – in overleg met de provincie- gewerkt aan de invulling van deze opgaven in bestemmingsplannen. Lingewaard heeft Agropark ingebracht.
- Economische Monitor: regionaal zetten we een economische monitor op. Hierin maken we zo veel mogelijk gebruik van bestaande data. De onderzoeksafdelingen van Arnhem, Nijmegen en de provincie helpen ons daarbij.
- Binnen de Ontspannen Regio is duurzaam toerisme een speerpunt.

Uit het regeerakkoord

Het regeerakkoord spreekt van een “ondernemende, innovatieve en eerlijke economie.”

- Bedrijven komen uit een zware periode door de coronacrisis en het einde lijkt helaas nog niet in zicht. Daar waar financieel gezonde ondernemingen door corona niet vooruitkomen door schulden, spant het kabinet zich in om tot oplossingen te komen.
- We zetten het Nationaal Groeifonds door via investeringen in projecten gericht op kennisontwikkeling, onderzoek, ontwikkeling en innovatie. Zo versterken we ons verdienvermogen en verhogen we onze economische groei op de langere termijn.
- Een bruisende winkelstraat is cruciaal voor de leefbaarheid in dorpen en steden. Het kabinet gaat samen met lokale overheden aan de slag om leegstand tegen te gaan en de samenwerking tussen retail, horeca en cultuur te stimuleren. Toerisme krijgt een volwaardige plek in het economisch beleid, waarbij ingezet wordt op spreiding.

H4. Onderwijs

1. Waar gaat het over

Onder dit programma in de begroting vallen alle activiteiten voor kinderopvang, het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, bewegingsonderwijs, onderwijshuisvesting, voor- en vroegschoolse educatie, onderwijsachterstandenbeleid, passend onderwijs, leerplicht, leerlingenvervoer en volwasseneneducatie. De belangrijkste kaders zijn vastgelegd in het [Beleidsplan sociaal domein 2021-2024](#) en het [Integraal Huisvestingsplan](#). We werken samen in de Gemeenschappelijk Regeling Sociaal Domein in de module Onderwijszaken.

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Huisvesting onderwijs

Op 28 februari 2019 heeft de gemeenteraad het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vastgesteld. Het investeringsbedrag uit het IHP wordt jaarlijks geïndexeerd en staat nu op een bedrag van ruim € 28 miljoen. In het IHP is vastgelegd dat in de eerste termijn vier scholen in aanmerking komen voor herontwikkeling. Dit zijn OBC De Heister te Bommel, IKC Het Sterrenbos in Huissen, IKC De Doornick in Doornenburg en IKC De Vonkenmorgen in Gendt. Deze scholen zullen nieuw worden gebouwd. Komende jaren werken we aan de realisatie van deze scholen. Daarnaast breiden we IKC Binnenstebuiten in Huissen uit. Deze uitbreiding vindt naar verwachting in 2022 plaats.

Laaggeletterdheid

In 2022 evalueren we onze inspanningen en resultaten op het gebied van laaggeletterdheid. Hierover informeren we de raad.

COVID-19

Het onderwijs heeft tijdens COVID-19 onder druk gestaan. Er was sprake van veel thuisonderwijs en veel verzuim. Dit leidde tot leerachterstanden. Voor examenkandidaten worden ook in 2022 de examenregels versoepeld. Het Nationaal Programma Onderwijs voorziet in extra middelen om de leerachterstanden weg te werken. Het is primair een taak van de scholen om hieraan invulling te geven, maar ook wij als gemeente hebben middelen ontvangen die we binnen door het Rijk vastgestelde kaders mogen inzetten om te werken aan dit doel (€ 775.550 dat besteedbaar is in de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023). Samen met het onderwijs en de kinderopvang is onderzocht op welke manier we deze middelen het beste in kunnen zetten, aansluitend bij de plannen van het onderwijs zelf. De gemeente Lingewaard gaat aan de slag met

- het verhogen van de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie
- maatregelen gericht op (dreigende) thuiszitters
- het versterken van integrale samenwerking

3. Wat komt er op ons af

Regionaal

De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Gelderland Centraal (MGR) werkt met verschillende modules. Voor de module onderwijszaken voorziet zij, gezien alle signalen in 2021, een verzwaring van het aantal en type verzuimmeldingen. We verwachten een toename van het aantal uitschrijvingen in het schooljaar 2021-2022 omdat er minder binding is met school door de lange duur van het afstandsonderwijs en veranderende kansen op werk. Analyse van data is van groot belang en wordt doorontwikkeld.

Uit het regeerakkoord

In het regeerakkoord staat veel over onderwijs en ontwikkeling.

- In totaal wordt structureel €1 miljard per jaar geïnvesteerd voor het versterken van de onderwijskwaliteit.
- De doorstroom en differentiatie om leerlingen maximale kansen te geven in het voortgezet onderwijs wordt bevorderd. Er is ruimte voor een maatwerkdiploma.
- Het aantal onnodige thuiszitters wordt teruggebracht naar 0 door elk kind een vorm van onderwijs te geven, onder meer door het vormgeven van een Digitale School.
- Er wordt structureel €1 mld per jaar geïnvesteerd voor het vergroten van de kansengelijkheid, inclusief de maatschappelijke diensttijd.
- Er wordt structureel € 800 mln per jaar geïnvesteerd in goede leraren en schoolleiders.

H5 . Sport, cultuur en recreatie

1. Waar gaat het over

Onder dit programma in de begroting vallen taken op het gebied van cultuur, kunst, sport, erfgoed, groen & openluchtrecreatie. De belangrijkste kaders zijn de [Cultuurnota 2022 en verder 'beleef kunst en cultuur in Lingewaard'](#), het [Sportbeleid Lingewaard Goed in Beweging \(2021\)](#) en de [Nota toerisme en recreatie Lingewaard en Overbetuwe \(2016\)](#). De belangrijkste partners zijn de besturen van scholen, sportverenigingen, Lingewaard Sport!, culturele verenigingen en Cultureel Platform Lingewaard.

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Sterkere culturele infrastructuur/uitbreiding cultuuraanbod:

Het Transformatievoorstel cultuur (2021) is de basis voor de regionale samenwerking in de regio. Dit voorstel gaan we verder uitwerken en uitvoeren.

Uitvoering vastgestelde cultuurnota

Met de nieuwe cultuurnota die in februari door de raad is vastgesteld, willen we bereiken dat iedereen in Lingewaard kennis kan maken met én geïnspireerd kan worden door kunst en cultuur. Met deze nieuwe nota sluiten we goed aan bij de actualiteit en ontwikkelingen die gaande zijn, zowel op het gebied van cultuur als in een bredere context. Het beleid is vastgesteld en nu gaan we samen met het Cultuur Platform Lingewaard bepalen welke acties we wanneer oppakken. Einde tweede kwartaal 2022 informeren wij de raad hierover met een informatienota.

Maatschappelijke accommodaties

Het accommodatieplan in Huissen wordt in 2022 verder uitgewerkt. Voor de realisatie van het deelplan Gendt wordt het ontmoetingscentrum de Leemhof in Gendt uitgebreid.

De bestemmingsplanprocedure voor sportpark de Poel in Angeren start medio maart 2022. Naar verwachting kan de aanleg van het sportgedeelte en de bouw van de woonwijk nog dit jaar starten.

De nieuwe sportaccommodatie van Jonge Kracht in Huissen wordt in het voorjaar van 2022 opgeleverd.

Sport

In het sportbeleid voor 2021 en verder zijn doelen en acties opgenomen rondom de thema's meedoen, jeugd, vitale aanbieders en duurzame sportinfrastructuur. De nadruk leggen we op de verbinding sport en gezondheid/preventie. Het digitale platform www.lingewaardinbeweging.nl is volop in ontwikkeling. Lingewaard Sport! Gaat dit jaar werken aan de vernieuwing van het lokale sportakkoord.

COVID-19

Tijdens de COVID-19 periode is duidelijk geworden dat juist activiteiten in deze sector erg gemist werden. Het effectief inzetten van tijdelijke middelen blijft in de nasleep van de pandemie een belangrijk aandachtspunt.

3. Wat komt er op ons af

Regionaal

De viering van 75 jaar vrijheid heeft in de afgelopen twee jaar geen doorgang kunnen vinden. De provincie heeft het programma verlengd tot en met 1 juli 2022, zodat de diverse regio's de activiteiten toch nog uit kunnen voeren.

Uit het regeerakkoord

Cultuur is van wezenlijk belang voor onze samenleving en een investering in onze maatschappij: de verbindende, inspirerende en prikkelende kracht van kunst en cultuur brengt mensen bij elkaar brengt, daagt uit en biedt nieuwe perspectieven. COVID-19 toonde het innovatie vermogen van de cultuursector, maar ook haar kwetsbaarheid.

- Om herstel, vernieuwing en groei weer mogelijk te maken, investeren we structureel €170 miljoen per jaar in de creatieve en culturele sector.

- Er komt een herstelplan om zowel professionals, instellingen als amateurverenigingen er weer bovenop te helpen en te versterken.
- We stimuleren sport en bewegen in het kader van het bevorderen van de gezondheid. Bij de sportvereniging begint een gezond leven. Daarom helpen we sportverenigingen om straks klaar te staan Nederlanders weer aan het sporten te krijgen.
- We willen meer aandacht voor preventie en een gezonde levensstijl van jongs af aan. Kinderen die ongezond opgroeien staan veelal op een achterstand. Vermijdbare gezondheidsverschillen pakken we daarom aan. We zetten de doelen van het Preventieakkoord door, met als doel een gezonde generatie in 2040 met een focus op de jeugd door sport, voeding en bewegen. Dit vraagt een brede aanpak, met stimulering van gezonde keuzes en ontmoedigen van ongezonde keuzes, zonder mensen in hun vrijheid te beperken.
- We stimuleren sport en bewegen in het kader van het bevorderen van de gezondheid. Bij de sportvereniging begint een gezond leven. Daarom helpen we sportverenigingen om straks klaar te staan Nederlanders weer aan het sporten te krijgen.

H6. Sociaal domein

1. Waar gaat het over

Dit programma in de begroting richt zich op alle inspanningen op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Participatiewet en de Jeugdwet. Welzijn, preventie, armoedebeleid en schuldhulpverlening maken ook deel uit van dit programma. Daarnaast richt het zich op het faciliteren van inwonersinitiatieven.

De belangrijkste beleidskaders zijn opgenomen in het [Beleidsplan sociaal domein 2021-2024](#), in dit plan nemen wij de bedoeling als uitgangspunt en niet de wettelijke regels. De hulpvraag van de inwoner staat daarbij centraal. Wij noemen dit een 'omgekeerde verordening'.

We werken samen met andere gemeenten in de regio in de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein. Onze belangrijkste lokale partners zijn organisaties als SWL, Rijnstad en MEE, maar ook zorgaanbieders spelen een belangrijke rol.

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Taskforce Sociaal Domein

We blijven inzetten op het beheersbaar houden van de kosten in het sociaal domein via de Taskforce. Deze loopt tot en met 31 december 2022 en evalueren we in het vierde kwartaal van 2022. De resultaten hiervan leggen we voor aan de raad.

Beleidsplan sociaal domein

Het beleidsplan is vastgesteld in het najaar van 2021. Dit plan geeft een weergave van de belangrijkste ontwikkelingen en de wijze waarop wij daarmee omgaan.

COVID-19

COVID-19 heeft veel impact op de samenleving. We houden in de gaten hoe het gaat en kijken waar we iets kunnen betekenen. Dit doen we onder meer door uitvoering te geven aan de plannen 'Lingewaard herstelt stap voor stap' en 'Sociaal sterker de crisis uit'. In deze plannen staat hoe we de extra COVID-19 rijksmiddelen besteden.

Inwonersinitiatieven

Het beleidsplan ruimte voor inwonersinitiatieven beschrijft de aanpak en kaders voor inwonersparticipatie. Dit plan actualiseren we in 2022. Begin 2022 is het initiatiefvoorstel Angeren vastgesteld door de raad. Deze besluitvorming krijgt mogelijk een vervolg in de raad als dat nodig is voor de kaders.

3. Wat komt er op ons af

Middelen Jeugdzorg

De rijksmiddelen voor de uitvoering van de taken in de jeugdzorg blijven een punt van zorg. Eerder gemaakte afspraken hierover tussen Rijk en VNG heeft de regering in het nieuwe regeerakkoord naast zich neergelegd. Tijdens het laatste VNG congres is er unaniem een resolutie Jeugdzorg aangenomen. Er is daarmee nog geen duidelijkheid over de Hervormingsagenda Jeugd.

Uit het regeerakkoord

- Het Rijk stelt € 500 miljoen beschikbaar voor het doorzetten van een brede armoede en schuldenaanpak, met herijking van het sociaal minimum iedere 4 jaar. Ook worden de bijverdiengrenzen van de Participatiewet verruimd.
- Het Rijk werkt naar een eerlijkere eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp met landelijke normen en met oog voor betaalbaarheid van lage- en middeninkomens. Hierdoor blijven hulp en ondersteuning beschikbaar.
- Goede, tijdige en passende jeugdzorg, met een belangrijke rol voor de eigen omgeving, voorkomt zwaardere zorg. Er komt een duidelijker afbakening wat er onder jeugdzorg wordt verstaan en gemeenten worden in staat gesteld om dit te leveren. Gespecialiseerde jeugdzorg (waaronder jeugd-GGZ) wordt centraler ingekocht. De jeugdbeschermingsketen wordt verbeterd waarbij de rechtsbescherming van het kind en het gezin centraal staan.

- Een contract vormt de basis voor aanbieders en verzekeraars om afspraken te maken over passende zorg, betaalbaarheid en doelmatigheid. Het contracteerproces wordt verbeterd.

Wetswijzigingen

De Wet beschermd Wonen wordt doorgecentraliseerd naar de gemeenten. In het toekomstbeeld van beschermd wonen is het uitgangspunt de sociale inclusie van cliënten. We willen cliënten zoveel mogelijk in hun eigen wijk en bij voorkeur ambulant helpen. Dat betekent een herinrichting van het zorglandschap. Vanaf 2022 is sprake van een inhoudelijke doordecentralisatie van beschermd wonen. De doordecentralisatie van de budgetten is echter uitgesteld naar 2023. Dat hangt samen met het uitstellen van de herijking van het gemeentefonds van 2022 naar 2023. Wij werken samen met gemeenten in de regio in het programma Samen aan Zet (de gemeenten Arnhem, Rheden, Renkum, Lingewaard, Westervoort, Duiven, Overbetuwe, Zevenaar, Doesburg en Rozendaal) aan de regionale transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis. Besluitvorming leggen wij in 2023 voor aan de raad.

H7. Volksgezondheid en milieu

1. Waar gaat het over

Dit programma in de begroting bevat taken met betrekking tot de volksgezondheid, afvalwater, waterhuishouding, huishoudelijk afval, bescherming van het milieu, begraafplaatsen, klimaat en duurzaamheid. Duurzaamheid is ook opgenomen in paragraaf 8 van de begroting.

De belangrijkste beleidskaders voor volksgezondheid zijn opgenomen in het [Beleidsplan sociaal domein 2021-2024](#). In het beleidsplan [Lingewaard circulair en duurzaam \(2019\)](#) zijn de kaders opgenomen voor het gemeentelijke afvalbeleid. In hoofdstuk 10 van dit document beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen op het vlak van duurzaamheid.

We werken samen in de Veiligheidsregio Gelderland Midden, onderdeel GGD, voor het onderdeel volksgezondheid. Milieutaken voor vergunningverlening en handhaving zijn belegd bij de Omgevingsdienst Regio Arnhem.

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Gedragbeïnvloeding

Binnen dit programma werken we aan het beïnvloeden van gedrag op diverse thema's; leefstijl, opvoeden, afvalverwerking en duurzaamheid. Dit doen we voor onze inwoners, bedrijven en instellingen. In 2022 gaan we door met de inzet van instrumenten die de gedragsverandering op een positieve manier beïnvloeden of vergemakkelijken. Bijvoorbeeld bij de vervanging van de afvalbakken in de openbare ruimte.

COVID-19

COVID-19 raakt de volksgezondheid. Het mogelijk herhalen van vaccinaties kan gevolgen hebben voor de zorgtaak van de gemeente.

Gemeentelijke Watertakenplan

Dit jaar leggen we een Gemeentelijke Watertakenplan ter besluitvorming voor (was voorheen het Gemeentelijk Riolerings Plan).

Beheerverordening Begraafplaatsen

Voor effectievere handelwijze bij beheer begraafplaatsen is actualisatie in 2022 noodzakelijk. Tegelijk stellen we ook de verlengingstermijn van graven aan de orde (thans 10 jaar) en repareren we een strijdigheid met de Wet op de lijkbezorging

3. Wat komt er op ons af

Regionaal

Met de komst van de omgevingswet verschuiven enkele milieutaken van provincie naar gemeente. Zie ook hoofdstuk 8.

Vanuit het regeerakkoord

In het regeerakkoord is ruime aandacht voor gezondheid. Veel van de voornemens van de regering raken het werk van de gemeente.

- Meer aandacht voor preventie en een gezonde levensstijl van jongs af aan. We zetten de doelen van het Preventieakkoord door.
- Inzetten op het voorkomen van dakloosheid, vernieuwing van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze mensen.

H8. Volkshuisvesting

1. Waar gaat het over

Onder dit programma in de begroting vallen alle taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening, wonen en woonomgeving. Gebiedsgerichte aanpak van de woonomgeving kan gaan over de kernen maar ook over het buitengebied. Het programma omvat ontwikkeling en vergunningverlening/beheer. In de [Nota Wonen \(2020\)](#) staan de kaders beschreven die voor volkshuisvesting relevant zijn. Onze belangrijkste partners zijn regio en provincie. En natuurlijk woningcorporaties en projectontwikkelaars.

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Omgevingswet

Een concept omgevingsvisie staat in de steigers en zal in 2022 op de agenda van de gemeenteraad komen. In de tussentijd werken we er hard aan om klaar te zijn voor de invoering per oktober 2022 of januari 2023 (dit besluit moet nog genomen worden). Voor die tijd sluiten we aan bij DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en zijn onze werkprocessen ingericht.

We letten ook op de omgevingsvisies van gemeenten in ons omringende gemeenten. Zo kan de omgevingsvisie Arnhem ook voor Lingewaard gevolgen hebben. De woningbouwplannen in Arnhem-Zuid kunnen mogelijk gevolgen hebben voor Park Lingezegen.

Zowel de omgevingswet als de wet kwaliteitsborging bouw zullen invloed hebben op de werkzaamheden van de ODRA. Bij het in werking treden gaan wij er van uit dat de bestaande capaciteit van de ODRA voldoende is om deze werkzaamheden op te vangen. Mogelijk zijn er voor gemeenten wel (financiële) consequenties: er verschuiven taken van provincie naar gemeenten (onderdeel bodem). De inwerkingtreding van beide wetten leidt ook tot financiële consequenties voor de mogelijkheid om leges te kunnen heffen. De consequenties voor legesinkomsten worden in de loop van 2022, na een onderzoek, inzichtelijk.

Woningbouw

Huisvesting staat weer als hoge prioriteit op de gemeentelijke agenda. De komende tijd worden 180 nieuwe woningen gebouwd die qua aantal en kwaliteit zijn afgestemd op de lokale en regionale behoefte. Het betreft hier zogenaamde “harde” plannen (plannen waarvan de bestemmingsplan al is vastgesteld). In de periode 2020 - 2025 willen we verder versnellen en in totaal 1280 nieuwe woningen realiseren en tot 2030 1710 woningen. 50% van de gebouwde woningen in Lingewaard zijn betaalbare woningen. Jaarlijks organiseren we een ROA wonen waarin alle woningbouwprojecten met de raad besproken worden.

De vraag naar andere, meer flexibele woonvormen groeit. Tijdelijke woningen hebben de aandacht. De komende tijd leggen we nadruk op het beter faciliteren hiervan. We verkennen momenteel de mogelijkheden voor zogenaamde friendscontracten; twee jongeren in één woning. Samen met WaardWonen kijken we ook naar het fysiek splitsen van woningen. Deze acties hebben betrekking op jongeren/starters.

De aandacht voor duurzaam wonen en circulair en natuur intensief bouwen neemt toe. Ook klimaat adaptief bouwen staat de komende jaren op de agenda.

Arbeidsmigranten

Nadat we voorheen verzoek om huisvesting arbeidsmigranten op individuele basis afhandelden, leggen we dit jaar aan de raad een beleidsplan voor. Op deze manier borgen we een integrale aanpak.

3. Wat komt er op ons af

Regionaal

Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Food Valley en gebiedsuitwerking Middengebied: Het plan is om vóór de zomer van 2022 samenwerkingsafspraken in concept te hebben opgesteld. Dit betekent dat regio's, provincies, waterschappen, ministeries en gemeenten afspraken maken over hoe zij samen uitvoering geven aan de verstedelijkingsstrategie. Daarnaast zal er per sleutel-/deelgebied stuur- en projectgroepen worden ingesteld die uitvoering geven aan de betreffende gebiedsopgave.

Gemeenteraden worden in juni 2022 hierover geconsulteerd. Definitieve besluitvorming vindt plaats in september/oktober.

Provincie

Vanuit de provincie zijn er meerdere initiatieven om de woningbouw te versnellen. Deze initiatieven zijn al gestart maar verdienen blijvende aandacht:

- Met het Actieplan Wonen versnelt de provincie de komende jaren de bouw van ongeveer 45.000 woningen
- Om een betaalbare woning voor iedereen haalbaar te maken, betaalt de provincie mee aan startersleningen van gemeenten. Voor starters die nog geen woning kunnen kopen maar te veel verdienen voor sociale huur werken we met gemeenten en beleggers aan 'middenhuurwoningen' en kijken we naar de mogelijkheden om een Koopgarantfonds op te richten.
- Subsidies, o.a. Steengoed benutten.

Uit het regeerakkoord

Volkshuisvesting is terug van weggeweest. Voor het eerst in vele jaren is er weer een ministerie van volkshuisvesting. Veel Nederlanders kunnen op dit moment geen passende woning vinden. Het is een prioriteit te zorgen voor een woning voor iedereen, of je nu huurt of koopt.

- De woningbouw wordt versneld tot rond de 100.000 woningen per jaar. Met het streven dat ten minste twee derde van de woningen betaalbare huurwoningen en koopwoningen tot aan de grens van de Nationale Hypotheekgarantie zijn.
- Speciale aandacht gaat uit naar de bouw van woningen voor starters, senioren en middeninkomens. Met het oog op de acute tekorten aan woningen voor studenten, spoedzoekers, arbeidsmigranten en daklozen is het streven om jaarlijks 15.000 tijdelijke woningen te bouwen en 15.000 eenheden extra te bereiken via transformatie van kantoren tot woningen. Ook wordt er meer ruimte gecreëerd voor alternatieve woonvormen en coöperatieve woonprojecten die door bewoners zelf worden ontwikkeld. Het Rijk neemt meer verantwoordelijkheid voor de huisvesting van statushouders door met regionale afspraken over tijdelijke woningen de druk op gemeenten te verlichten. Procedures voor het plaatsen van tijdelijke woningen worden verder vergemakkelijkt.
- Er komt een hernieuwde Nationale Woon- en Bouwagenda. Hierin komen afspraken over het aantal te bouwen woningen en de randvoorwaarden voor de bouw, zoals capaciteit voor vergunningverlening en voldoende bouw personeel. De de woningbouw wordt versneld door innovaties te stimuleren. Het bouwen van prefab-woningen wordt hiermee opgeschaald. En ook door circulair bouwen. Met de bouwagenda worden belemmeringen voor klimaatbestendige en natuurinclusieve bouw weggenomen.
- Ouderen moeten gezond ouder kunnen worden in hun eigen of passende omgeving. Dat betekent onder andere inzetten op meer seniorenwoningen en andere woonvormen, levensloopbestendige woningen, mantelzorg, digitale zorg, domotica en valpreventie. Daarbij mag van mensen zelf ook iets verwacht worden. Gemeenten worden gestimuleerd om mogelijk kwetsbare ouderen vroeg in beeld te hebben en langer thuis wonen mede te faciliteren.
- Voor een toekomstbestendige ouderenzorg wordt wonen en zorg stapsgewijs gescheiden zodat langer thuis wonen nog meer gestimuleerd wordt. Hierbij is expliciete aandacht voor innovatieve
 - o woonvormen en voor de mogelijkheid voor iedereen, ongeacht inkomen, om betaalbaar langer thuis te blijven wonen met zorg.

H9. Bestuur en ondersteuning

1. Waar gaat het over

Dit programma in de begroting gaat over het besturen van onze gemeente, over integriteit, een klantgerichte (digitale) dienstverlening, het faciliteren van participatie vanuit de samenleving en het bijdragen aan en sturen op samenwerkingsverbanden.

De belangrijkste beleidskaders zijn de [Nota Verbonden Partijen](#), het [protocol vermoedens integriteitsschendingen \(2022\)](#) en [beleidsplan ruimte voor inwonersinitiatieven \(2017\)](#).

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Een betrouwbaar bestuur

Het bestuur in Lingewaard wil betrouwbaar, transparant en professioneel zijn. Integriteit is daarbij een belangrijk thema, ook in gesprekken met de raad. Zeker in een jaar van verkiezingen. Integriteit is een levend onderwerp, dat in 2022 niet alleen aan de orde komt in trainingen en workshops voor gemeenteraad, college en organisatie, maar ook in gesprekken over gebeurtenissen die integriteit raken. Ook vindt er in het kader van integriteit screening van de nieuwe wethouders plaats.

Betrouwbare informatievoorziening

Een betrouwbare en veilige informatievoorziening is essentieel voor onze gemeente. Door de toenemende digitalisering wordt het zorgvuldig omgaan met de gegevens van onze inwoners steeds belangrijker. Daarom is het zaak dat we digitaal weerbaar zijn. Als gemeente hebben we te maken met bijna dagelijkse cyber aanvallen op onze ICT systemen. Om onze informatieveiligheid te waarborgen hebben we extra maatregelen genomen, o.a, door inzet van extra ambtelijke capaciteit. We merken dat de kwetsbaarheden die ook door de Informatie Beveiligings Dienst (IBD) aan ons worden gemeld steeds talrijker zijn. Er wordt voorzien dat het monitoren van de systemen en het opsporen van kwetsbaarheden in de komende jaren nog meer gaat vragen van onze kennis en kunde, systemen en ambtelijke capaciteit.

Een klantgerichte dienstverlening

Inwoners en organisaties staan centraal in onze dienstverlening. Met een burgerpeiling onderzoeken we hoe onze inwoners de gemeente beleven, zodat ons beleid hierop aansluit..

We werken aan de verdere digitalisering van onze producten. Om de online dienstverlening te verbeteren hebben we een online team opgericht dat integraal alle online dienstverleningsvragen oppakt. Bovendien zetten we een kennisbank op en verbeteren we de organisatie van onze informatiestromen. Onder andere het proces voor melding openbare ruimte gaan we herzien.

Met de overgang naar een nieuw telefoonsysteem investeren we extra in onze bereikbaarheid. We gebruiken deze overgang om een bereikbaarheidsprotocol op te stellen. We zijn een lerende organisatie en zetten extra mensen in op piekmomenten.

Een krappe arbeidsmarkt

De schaarste én de vergrijzing op de arbeidsmarkt nemen toe. Voor de gemeente Lingewaard betekent dit dat op dit moment verschillende vacatures moeilijk zijn in te vullen. Daar komt bij dat de komende 10 jaren ruim 151 medewerkers op grond van leeftijd uit zullen stromen. We onderkennen deze ontwikkelingen. Dit vraagt om aanvullende maatregelen om de organisatie op kracht te houden en te brengen. Dit geeft echter ook een stijgende druk op personeelskosten, salaris en inhuurkosten, kosten voor ontwikkeling en ondersteuning van duurzame inzetbaarheid van medewerkers maar ook kosten voor bijv. arbeidsmarktcommunicatie en recruitment. Ook in regionaal verband wordt hier via de human capital agenda op ingezet. Daarnaast neemt de complexiteit van onze opgaven toe, dit vraagt extra investeringen in onze strategische adviseurs.

Participatie

Het loont om bij beleid en uitvoering gebruik te maken van de energie die er in de samenleving leeft. Enerzijds door het betrekken van inwoners en anderzijds door het geven van ruimte aan initiatieven.

Hiervoor ontwikkelen we in het komende jaar een participatiebeleid en vernieuwen we het beleid voor inwonersinitiatieven. De aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek naar burgerparticipatie die overgenomen zijn in 2022 en de aanbevelingen vanuit de quick scan lokale democratie pakken we (verder) op in 2022.

Samenwerking in de regio en met andere partijen

We zijn een betrouwbare partner in de regio en voor onze buurgemeenten. Met Overbetuwe trekken we samen op als het gaat om de onderwerpen die in de Groene Metropoolregio spelen, zodat we onze inzet en capaciteit kunnen verdelen. Ook werken we met Overbetuwe samen op het vlak van ICT en belastingen. Er is een goede samenwerking tussen de beide gemeenten op alle niveaus, van medewerkers tot bestuur.

Wij werken als gemeente samen in een aantal gemeenschappelijke regelingen of andere samenwerkingsverbanden. In de nota verbonden partijen van 2020 is vastgelegd hoe we met deze samenwerkingsverbanden omgaan. In de diverse programma's van de begroting is beschreven welke bijdrage de verbonden partijen leveren aan het doel of de doelen van de programma's.

Afhankelijk van het politiek en bestuurlijk belang zijn de verbonden partijen ingedeeld in een toezichtsarrangement. Dit arrangement bepaalt hoe de gemeenteraad zijn kaderstellende en controlerende rol invult voor deze specifieke verbonden partij. Toezichtsarrangement 1 is de lichtste vorm van toezicht, toezichtarrangement 3 is de zwaarste. Voor 2022 is de indeling als volgt:

Toezichtsarrangement 1	Toezichtsarrangement 2	Toezichtsarrangement 3
Euregio Rijn Waal	Park Lingezege	BVO DRAN
Recreatieschap Overbetuwe	Omgevingsdienst Regio Arnhem	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen*
Stichting Veilig Thuis	MGR Sociaal Domein GC	Stichting Centrummanagement*
Stichting Economic Board		Warmtenetwerk BV*
Bank Nederlandse Gemeenten		VGGM
Vitens		

*Dit zijn drie nieuwe verbonden partijen, opgericht in 2021. In het eerste jaar worden deze op grond van de Nota Verbonden Partijen standaard ingedeeld in toezichtsarrangement 3. Definitieve indeling volgt dit jaar op grond van het bestuurlijk en financieel belang. Dit wordt met een voorstel voorgelegd aan de raad.

Groene Metropoolregio

In de begroting van Lingewaard geven we aan dat we onze inzet voor de Groene Metropoolregio bij de start van de nieuwe raadsperiode samen met de raad gaan bepalen. De raad krijgt in juni de gelegenheid om een zienswijze te geven op de begroting 2023 van de Groene Metropoolregio. Daarnaast is er een meerjarige regionale agenda in de maak (2023 – 2025). Deze komt ook in juni ter consultatie richting gemeenteraad.

3. Wat komt er op ons af

Uit het regeerakkoord

- Op lokaal niveau worden mogelijkheden gestimuleerd voor burgerparticipatie en burgerinitiatieven, zoals een uitdaagrecht waarbij mensen de mogelijkheid hebben om publieke taken over te nemen van de gemeenten, met de publieke middelen die hiervoor nodig zijn.
- Om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, wordt in de komende jaren een nieuwe financieringssystematiek voor de periode na 2025 uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de OZB in de beschouwing betrokken. In de huidige kabinetsperiode zal de financiering van de medeoverheden grotendeels worden vormgegeven via de accres systematiek.
- Daarnaast wordt de oploop van de opschalingskorting deze kabinetsperiode geschrapt, krijgen de medeoverheden via een specifieke uitkering middelen voor de uitvoering van het klimaatbeleid, en wordt in lijn met de uitspraak van de commissie van wijzen additionele financiering voor jeugdzorg beschikbaar gesteld. Vanaf 2024 worden in aanvulling op de huidige hervormingsagenda extra beleidsmaatregelen in

de jeugdzorg genomen. Daarbij kan gedacht worden aan (een combinatie van) het normeren van de behandelduur of het introduceren van een eigen bijdrage.

Wetswijzigingen

Wet gemeenschappelijke regelingen: meer lokale inspraak en burgerparticipatie mogelijk

Met de wijziging beoogt men het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen. Door meer handen en voeten te geven aan de kaderstellende en controlerende rol van (onder meer) lokale gemeenteraden van deelnemende gemeenten. Dit geldt ook voor samenwerkingsverbanden waarbij provinciale en waterschapsorganen betrokken zijn. Het wetsvoorstel wil dit realiseren door gemeenteraden meer inspraak te geven bij zowel het treffen van gemeenschappelijke regelingen als over de besluiten van de besturen van die samenwerkingsverbanden. □ Ook worden de rechten van de gemeenteraad uitgebreid op het vlak van het indienen van zienswijzen en het verstrekken van inlichtingen. Naast de extra invloed die de lokale politiek krijgt op de gemeenschappelijke regelingen, vergroot de wijziging van de Wgr ook de mogelijkheden voor inspraak van de burger. De wijzigingen verwerken we waar nodig in de verschillende gemeenschappelijke regelingen en de Nota Verbonden Partijen.

Wet Open Overheid, nog meer transparantie

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo treedt op 1 mei 2022 in werking. Daarmee komt de huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) te vervallen. De jaren daarna moeten steeds meer soorten overheidsinformatie actief openbaar worden gemaakt. Omdat dit veel werk en aanpassing van systemen kost, gebeurt dit in kleine stapjes.

Europese verordening Single Digital Gateway

Vanaf december 2022 moeten alle gemeenten informatie over producten en diensten ontsluiten via YourEurope.eu. Gemeenten krijgen vanaf het tweede kwartaal 2022 toegang tot een centrale oplossing: de Single Digital Gateway (SDG) Invoervoorziening. Deze centrale toegangspoort verwijst gebruikers door naar de juiste websites in de verschillende lidstaten van de Europese Unie. Via Your Europe kunnen burgers en bedrijven op een eenvoudige manier betrouwbare informatie vinden over overheidsdiensten,-producten en -procedures in Europa. Sommige procedures kunnen ze bovendien online doorlopen.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

Om het mogelijk te maken dat inwoners en ondernemers online veilig en goed zaken met ons kunnen doen, zorgen we in 2022 ervoor dat elk product of dienst onder andere digitaal wordt aangeboden. Hiervoor zijn we gestart met het inventariseren van de Lingewaardse producten en diensten.

eIDAS en de Wet digitale overheid (WDO)

De eIDAS-verordening en de Wet digitale overheid (WDO) maken het mogelijk dat:

1. elke EU burger of bedrijf met het inlogmiddel van zijn of haar land bij de gemeente Lingewaard alle producten digitaal kan afnemen die zich lenen voor levering in het buitenland;
2. voor alle inwoners en bedrijven elk product dat digitaal te leveren is ook aangeboden wordt;
3. de levering altijd plaatsvindt tegen het juiste beveiligingsniveau van DigiD of eHerkenning.

Dit jaar willen we in ieder geval onze producten en diensten analyseren om:

- deze te digitaliseren als deze wel digitaal te leveren zijn, maar wij dit nog niet doen;
- te bepalen welke zich lenen voor levering aan andere EU inwoners via een inlogmiddel van dat land;
- deze te voorzien van de juiste beveiligingsniveaus.

H10. Duurzaamheid

1. Waar gaat het over

We pakken duurzaamheid integraal aan in onze gemeente. Het beslaat de thema's mobiliteit, wonen, energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en leefomgeving.

De belangrijkste beleidskaders voor de energietransitie liggen vast in de [Transitievisie Warmte](#) en het [beleidskader Energietransitie](#). Het beleidskader energietransitie gaan we dit jaar herijken. Dat doen we iedere 2 jaar. Ook de routekaart wordt geactualiseerd.

Regionaal werken we samen in de Groene Metropoolregio aan dit onderwerp, in de opgave de circulaire regio.

2. Wat zijn lopende ontwikkelingen/projecten (op hoofdlijn)

Energietransitie

Om de doelen uit de beleidskader energietransitie te behalen zijn in de routekaart de volgende tussendoelen opgenomen:

- Voor *energiebesparing* is ons doel dat we ten minste 1,5% energiebesparing per jaar halen.
- Voor *duurzame opwek* geldt dat we in 2030:
 - 8 windturbines hebben
 - Zijn er 140.000 zonnepanelen op daken geïnstalleerd
 - Ligt er 42 ha. Zonneveld voor zonPV
- Voor de *warmtetransitie* geldt dat we in 2030:
 - woningequivalenten aangesloten hebben op een warmtenet (20%)
 - Voeden we dit warmtenet voor 80% met duurzame bronnen, waaronder 18 ha zonneveld voor zon thermische opwek en aquathermie
 - Zijn er 3.000 woningequivalenten voorzien van een individuele duurzame warmteoplossing (combinatie van lucht-, bodem- en hybride warmtepompen) (15%)
 - Is NEXTgarden energieneutraal op gebiedsniveau
 - Is Zilverkamp als wijk van de toekomst voor 2028 van het aardgas af

Belangrijke projecten energietransitie

Op het terrein van de energietransitie zijn drie belangrijke projecten die we specifiek willen noemen, die wij in de komende periode aan de raad voorleggen:

1. NEXTgarden energieneutraal in 2030. Het tuindersgebied NEXTgarden heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Dit vraagt om grote innovatieve veranderingen. De gemeenteraad heeft hiervoor voor 2022 en 2023 in totaal €400.000 beschikbaar gesteld om dit mogelijk te maken
2. Er lopen verschillende initiatieven op het gebied van energieopwek:
 - De vergunningverlening voor twee windturbines bij Caprice. Eerder is een ontwerpverklaring van geen bedenkingen door de raad vastgesteld. Uiteindelijk brengen we een raadsvoorstel voor het besluit over een definitieve verklaring van geen bedenkingen naar de raad. Op basis van de verklaring van geen bedenkingen kan het college vervolgens een besluit nemen over een aanvraag voor omgevingsvergunning.
 - Eerder is een besluit genomen over principemedewerking voor het zonnepark bij de RWZI Gendt. We verwachten later besluitvorming in de raad over het aanpassen van het bestemmingsplan en verder vergunningverlening.
3. De Zilverkamp in Huissen is één van de proeftuinwijken van het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW). We werken aan een collectieve aardgasvrije warmteoplossing. We doen dit als gemeente samen met Waardwonen en Duurzaam Zilverkamp, een inwonersinitiatief. Hiervoor voorzien we de volgende raadsvoorstellen:
 - zonnepark Vliegerweide
 - aquathermie Zilverkamp
 - de duurzame warmte-oplossing in de Zilverkamp

Projecten Transitievisie Warmte

Verder spelen op het gebied van de warmtetransitie en in relatie met NEXTgarden nog de volgende onderwerpen die in de komende periode aan de raad worden voorgelegd:

- Lingewal Bommel / Karstraat; zonnethermie in het huidige zoekgebied zon
- de verdere uitwerking Hoog Temperatuur Opslag (HTO)

3. Wat komt er op ons af

Uit het regeerakkoord

In het nieuwe regeerakkoord zijn de duurzaamheidsambities flink naar boven bijgesteld. De belangrijkste ambities en financieringsinstrumenten zijn:

- Er wordt toegewerkt naar tenminste 55% CO₂-reductie in 2030 (was 50%). Het beleid wordt gericht op een hogere ambitie, 60%. Voor 2035 is 70% reductie het doel, 80% in 2040 en in 2050 klimaatneutraal.
- In het regeerakkoord staat: "We versterken de uitvoeringskracht van het Rijk en de medeoverheden om de transitie te kunnen uitvoeren." Hoe dit precies uitvoering gaat krijgen is nog niet bekend.
- Er komt een Klimaat- en transitiefonds van €35 miljard voor de komende 10 jaar, aanvullend op de huidige Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE++).
- Er komt een Nationaal Isolatieprogramma met middelen tot ten minste 2030. De verwachting is dat hiervoor budget richting gemeenten komt, maar hoe dit gaat werken is nog niet zeker.

Van belang voor grootschalige opwekprojecten: Er komen heldere afstandsnormen voor windmolens op land. Landelijk wordt vooral ingezet op grootschalige installatie van zonnepanelen op daken. Zonnepanelen op land worden alleen toegestaan als multifunctioneel gebruik van dat land mogelijk is.

Voor de landbouw / tuinbouw:

- Er komt een Nationaal Programma Landelijk Gebied voor de uitdagingen in de landbouw en natuur. Hiervoor komt een transitiefonds waarin tot 2035 €25 miljard beschikbaar is. Dit wordt verdeeld via de provincies.
- Het Rijk wil de doelstellingen uit de wet stikstofreductie en natuurverbetering vermeld behalen: 2030 in plaats van 2035.
- De randvoorwaarden worden gecreëerd om de glastuinbouw verder te verduurzamen en koploper te laten zijn in energiezuinige, circulaire producten.

Dit laatste past uitstekend in de ambitie van NEXTgarden energieneutraal.

Bijlage 1 - Onderwerpen Lange Termijn Agenda 2022

De onderwerpen op de Lange Termijn Agenda staan hieronder weergegeven, gegroepeerd naar onderwerp. Deze lijst geeft een goed overzicht van wat er op ons af komt, maar is niet uitputtend of compleet.

Maandelijks stelt de agendacommissie de agenda van de gemeenteraad vast. Het college biedt de onderwerpen voor behandeling aan via de Lange Termijn Agenda (LTA). Natuurlijk zijn niet alle agendapunten even zwaar. Er zijn altijd agendapunten met grote consequenties die om diepgaande behandeling vragen met uitgebreide debatten. Daar staat tegenover dat er ook altijd punten zijn die wat minder uitgebreid behandeld hoeven te worden, of die als hamerstuk door kunnen. Voor de agendacommissie is het van belang een goede afweging te maken waar de raad wel en niet op wil sturen.

Onderwerpen

<u>P&C cyclus</u>
Kaderbrief 2023
Jaarstukken 2021
Mei-circulaire ministerie Biza
Tussentijdse rapportage
Begroting 2023
September-circulaire ministerie Biza
Budgetoverhevelingen 2022
Veegwijzigingen begroting 2022
<u>Decembercirculaire</u>
<u>Verbonden partijen</u>
Veiligheids-en Gezondheidsregio Gelderland – Midden (VGGM), jaarstukken 2021 en begroting 2023
BVO Doelgroepenvervoer Arnhem Nijmegen (DRAN), Jaarstukken 2021 en begroting 2023
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, Jaarstukken 2021 en begroting 2023
Verstedelijkingsstrategie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen deel 2
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, regionale agenda 2023 - 2025
<u>Bestemmingsplannen</u>
Bestemmingsplan Wapen van Bommel
Bestemmingsplan Blauwe Hoek, Groene straat 4a, 12 en 24-26 Doornenburg
Bestemmingsplan Huissen, Bloemstraat fase 6 en Malenborch fase 7
Bestemmingsplan sportpark de Poel, Angeren
Bestemmingsplan Gendt, Staatsliedenbuurt
Bestemmingsplan Buitengebied Lingewaard, 3e herziening
Bestemmingsplan Bergerden, percelen Bergerdensestraat
Bestemmingsplan Dorpsingel
Bestemmingsplan Angeren, Kampsestraat 1
Bestemmingsplan Doornenburg, Pannerdenseweg, locatie Ancari e.o.
Bestemmingsplan Agropark 3
Bestemmingsplan Angeren, Lodderhoeksestraat 11, 13 en 15
Bestemmingsplan Dorpsstraat 68-70 Bommel
Bestemmingsplan Lage Zandsestraat/Hof van Klein Baal, Haalderen
Bestemmingsplan Zandsestraat Bommel
Bestemmingsplan Limes-Achter Loostraat 63, Huissen
Bestemmingsplan buitengebied Lingewaard, Groot Holthuysen
<u>Plannen, visies en verordeningen</u>

Gemeentelijke Watertakenplan (voorheen GRP)
APV
Beleid huisvesting arbeidsmigranten
Economisch beleidsplan
Verlenging Integraal Veiligheidsplan (IVP)
Handhavingsbeleid Sociaal Domein
Actualisatie beleid Ruimte voor Inwonersinitiatieven
Verordening onderwijshuisvesting
1e fase Kinkelvisie
2e herstelplan park Lingezege
Omgevingsvisie Lingewaard
Beheerverordening begraafplaatsen
Visie Haalderen/Bemmel
2022 Nota Risicomanagement 2023-2027
Treasurystatuut 2022
Belastingverordeningen
Windpark Caprice
Dierentehuis (regionaal plan)
Nota Toerisme
<i>Overige onderwerpen</i>
Verzamelbesluit i.v.m. inwerkingtreding Omgevingswet (leges, mandaat, aanpassing verordeningen etc.).
Project herinrichting varianten bochten Karstraat
Zonneparken
Actualisatie van het Convenant tussen Stichting ATOS en de gemeente
Notitie rollen omgevingswet
OBC Bemmel
Grondexploitatie Agropark 3
Grondexploitatie Bergerden
2022 Investeringsbudget vervanging kunstgrashockeyveld sportpark Ressen
Zienswijze Meerjarenplan politie
Evaluatie Taskforce Sociaal Domein
Actualisatie Integraal Huisvestingsplan
Diverse besluiten Zilverkamp in het kader van het programma aardgasvrije wijken
Verdere uitwerking Hoog Temperatuur Opslag (HTO)

Bijlage 2 – Overzicht doorlopende actiepunten Collegeuitvoeringsprogramma 2018 - 2022

In het verantwoordingsdocument van het College Uitvoeringsprogramma (CUP) 2018 – 2022 gaven wij de stand van zaken van alle actiepunten weer. Het betreft hier zowel de actiepunten uit het CUP als de overige actiepunten uit het coalitieakkoord (dus die niet expliciet in het CUP worden genoemd). Van dit overzicht geven we hieronder de actiepunten weer die nog doorlopen in de komende periode.

Bereikbaarheid

Actiepunt	Toelichting
Aanpak Papenstraat Bommel	Na het doorlopen van de planologische procedures moet de aanleg van de nieuwe weg en de aanpassingen op de Karstraat nog worden uitgevoerd. Naar verwachting worden deze maatregelen in 2022 uitgevoerd. De Papenstraat kan op zijn vroegst in 2023 worden uitgevoerd. In het GMP-plus is een uitvoeringskrediet opgenomen voor herinrichting van de Papenstraat als prioriteit.
Fietspaden de Plak Bommel	Uitvoering is gepland vanaf 2022.
Openhouden van verkeersveilige dijkwegen	Voor het treffen van infrastructurele maatregelen worden de dijkverzwarringsmaatregelen van het Waterschap afgewacht.
Tweezijdige ontsluiting Essenpas Bommel	De te maken keuze over de gewenste ontsluiting volgt in 2022.
Aanpak Kapelstraat-Hegsestraat Gendt	De aanpak Kapelstraat-Hegsestraat is vanwege conflicterende omleidingsroutes bij werkzaamheden van de Provincie uitgesteld naar de zomer van 2022.
Versnelling woningbouwprogramma	Het versnellen van de woningbouw kende een moeilijke start omdat vooral nog gezocht werd naar oplossingen voor de vraagstukken rond stikstof en Pfas. Er zijn verschillende initiatieven genomen om tot een oplossing te komen.
Realiseren, versnellen woningbouwprojecten	In alle woonkernen is gebouwd. Participatie van de corporaties in projecten moet in de toekomst leiden tot toename van de sociale huurvoorraad. Om tot nieuwe plannen te komen werden extra mogelijkheden uitgewerkt naast de plannen uit het CUP.
Huissen, Bloemstraat, Driegaarden, Polseweg	We ontwikkelden de nieuwe wijk Driegaarden. We bereidden een visie voor Driegaarden 2 en 3 voor. We voerden de visie Polseweg grotendeels uit. De planologische procedure voor het gecombineerde plan voor Malenborch en het Slingerbos start in het eerste kwartaal van 2022.
Bommel, Plakse Wei en nieuwe uitbreidingswijk	Voor de locatie aan de Zandsestraat stelde uw raad de ontwikkelstrategie vast. We werken aan een stedenbouwkundig plan.
Doornenburg: Plan Groenestraat	De planologische procedure voor woningbouwproject plan Groenestraat start in het eerste kwartaal van 2022.
Haalderen: Mariaplein	Bouw is klaar eind 2022.
Angeren: Sportpark de Poel	De planologische procedure voor woningbouwproject de Poel start in het eerste kwartaal van 2022.
Versterken Recreatie en Toerisme <ul style="list-style-type: none"> Wandelkeuzen netwerk 	Voor het wandelnetwerk loopt overleg met eigenaren over aanpassingen en aanvullingen in het netwerk.

<ul style="list-style-type: none"> • Voetveer Bommel – Ooij • Herinneringstoerisme • Vestiging van een economische trekker 	<p>Realisatie is nu nog afhankelijk van besluitvorming bij de gemeente Berg en Dal. Activiteiten in kader van 75 jaar bevrijding zijn doorgeschoven naar 2022.</p> <p>Voor het realiseren van een recreatieve trekker werken we inmiddels in een samenwerkingsverband aan een tuinbouw-belevingscentrum in combinatie met een hotelfunctie. Dit is verwoord in de visie Next Garden.</p>
Grootschalige energieopwekking, opslag en -distributie	Windopwek bij Caprice is in procedure, momenteel in de fase reactie op ingediende zienswijzen. Verder uitwerken van HTO, geothermie en andere duurzame warmtebronnen als zon-thermisch en aquathermie.
Ontwikkelen van integraal accommodatiebeleid	Uitwerking maatschappelijke huisvestingsplannen voor Huissen en Haalderen vindt plaats in 2022. De plannen voor Bommel, Doornenburg en Angeren starten in 2022.
Geschikte locatie in Bommel en Huissen waar gemeentelijke bijeenkomsten kunnen plaatsvinden, Aloysiuslocatie Huissen	De Aloysiuslocatie in Huissen wordt ontwikkeld.
Versnelling revitalisering Zilverkamp Huissen	Naar verwachting zijn alle vier de fasen van het project gerealiseerd in 2023.
Tegengaan van ondermijning	Invoering van het Keurmerk Veilig Buitengebied vindt na de eerste onderdelen ook plaats voor de volgende elementen.
We bevorderen dat bibliotheken worden ondergebracht in culturele centra.	In Gendt zijn we hier mee bezig.
We gaan verder met het verbeteren en opwaarderen van fietspaden	In het kader van groot onderhoud is met provinciale subsidie het fietspad ir. Molsweg verbeterd en verbreed. Daarnaast is in 2021 in het GMP+ een onderzoek opgenomen naar de kwaliteit van onze fietsinfrastructuur als basis voor concrete voorstellen.
We zullen als zich daarvoor mogelijkheden voordoen meewerken aan de uitbreidingsplannen van bedrijven op het Looveer.	Initiatief voor uitbreiding ligt bij de ondernemers en die hebben nog geen concreet initiatief uitgewerkt en omgezet in overleg over de vergunbaarheid daarvan.
We gaan de Kinkelvisie Bommel en de centrumvisie Huissen gefaseerd uitvoeren.	Voor de Kinkelvisie zijn we bezig met een procesplan.
We ondersteunen plaatselijke verenigingen en niet-commerciële evenementen door de huidige podiumwagen beschikbaar te houden.	De raad riep in een motie op om een nieuwe podiumwagen aan te schaffen. Deze motie ligt ter uitvoering bij het college.
We blijven ons inzetten voor de vestiging van een ambulancepost zo dicht mogelijk bij Bommel.	Bestuurlijk werd de Regionale Ambulance Voorziening VGGM onder de aandacht gebracht.
We verbeteren in overleg met de provincie de verkeersveiligheid op de Van de Mondeweg in Haalderen.	Uitvoering heeft nog niet plaatsgevonden. Daarnaast zijn we in gesprek over het aansluiten van het woningbouwplan Hof van Klein Baal.
Realiseren van een crematorium ¹	Start bouw is voorzien in 2022, realisatie in 2023.
We gaan het landschapsontwikkelingsplan actualiseren. Daarin nemen we expliciet de inrichting van de uiterwaarden en de bescherming van oude landschappelijke elementen mee	Deze aspecten worden meegenomen in de omgevingsvisie.

¹ Dit is nog een (niet volledig gerealiseerd) actiepunt uit het collegeprogramma 2014-2018

<p>We nemen het VN-verdrag voor bescherming van zwakke weggebruikers en de toegankelijkheid voor mensen met een beperking als uitgangspunt bij de inrichting van de leefomgeving.</p>	<p>Op een aantal plaatsen werken we indachtig het VN-verdrag. We blijven hieraan aandacht geven.</p>
---	--

Bijlage 3 Actueel meerjarenperspectief 2022 - 2025

Onderstaand geven wij u een overzicht van het actuele meerjarenperspectief op hoofdlijnen. Hierbij is rekening gehouden met de op begin januari 2022 bekende (en vaststaande) informatie.

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Resultaten meerjarenbegroting 2022	1.579 V	1 V	147 N	193 V
Af: Amendement aanvullende middelen en reserve sociaal domein (begrotingsvergadering 10 november 2021)	692 N			
Effect raadsvoorstel 19/10/2021 septembercirculaire gemeentefonds 2021	55 V	795 V	224 V	86 V
Tussentotaal	942 V	796 V	77 V	279 V
Effect decembercirculaire 2021 gemeentefonds	82 V	0 V	0 V	0 V
Geactualiseerde resultaten meerjarenbegroting	1.024 V	796 V	77 V	279 V

Landelijke ontwikkelingen/Risico's

Een aantal landelijke ontwikkelingen kunnen nog van grote invloed zijn op onze (toekomstige) meerjarenbegroting. Voor het merendeel hebben deze te maken met het landelijk coalitieakkoord "Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst" dat op 15 december 2021 is gepresenteerd. Onderstaand geven wij van deze ontwikkelingen/risico's een overzicht. Wij hechten eraan om te melden dat deze posten nog geen van allen zijn verwerkt in de hiervoor opgenomen tabel. Dit vanwege het nog onzekere karakter. Wij gaan ervan uit dat hierover in het jaar 2022 meer duidelijkheid komt en dat wij u hierover berichten bij de kaderbrief 2023-2026.

- Kosten Jeugdzorg

In het nieuwe regeerakkoord wordt de uitspraak van de arbitragecommissie over de jeugdzorg eenzijdig ter zijde geschoven. Die commissie is ingeschakeld om een einde te maken aan het conflict tussen Rijk en gemeenten over de financiële tekorten van gemeenten op de jeugdzorg. Vooraf is afgesproken dat beide partijen de uitspraak van de commissie overnemen. Een van die afspraken is dat het Rijk de komende jaren miljarden euro's extra aan gemeenten geeft voor de jeugdzorg, maar dat die bedragen langzaam zullen worden afgebouwd. Nu blijkt dat het nieuwe kabinet al veel eerder kortingen op dat extra budget inboekt. Het gaat om extra kortingen ter grootte van 100 miljoen in 2024 en 500 miljoen vanaf 2025. Dit lijkt onhaalbaar en is tegen alle afspraken in. Het regeerakkoord noemt verder dat er een invoering komt van een eigen bijdrage en een begrenzing van de behandelduur. Deze biedt geen garantie dat die besparing ook daadwerkelijk wordt behaald. De verwachting was dat gemeenten vanaf 2023 nog een (jaarlijkse) resterende financiële bijdrage van 25% van de extra toegekende middelen zouden mogen ontvangen. Deze bijdrage wordt met de komst van deze nieuwe maatregelen twijfelachtig. Overigens was met de extra bijdrage nog geen rekening gehouden bij de opstelling van de meerjarenbegroting behorende bij de begroting 2022.

- Herijking gemeentefonds

Voor de uitvoering van onze taken ontvangen wij jaarlijks geld van het Rijk uit het gemeentefonds. Om ervoor te zorgen dat dit op een eerlijke wijze gebeurt, werkt het Rijk aan een nieuwe systematiek voor de verdeling van deze middelen: de herverdeling van het gemeentefonds. Zoals het er nu naar uitziet heeft de nieuwe verdelingssystematiek behoorlijke negatieve gevolgen voor de hoogte van de

bijdrage die de gemeente Lingewaard van het Rijk ontvangt. Mede op initiatief van onze gemeente is een actie ingezet die moet leiden tot bijstelling van het nu voorliggende voorstel vanuit het ministerie. De herverdeling raakt gemeenten rond grotere, zogenaamde centrumsteden, extra hard. Het Rijk gaat er onterecht vanuit dat centrumgemeenten zoals Arnhem en Nijmegen een deel van onze taken uitvoeren op het gebied van WMO en Jeugd. Dat is niet zo. Aan de actie doen een zestal omliggende gemeenten mee die zich in een vergelijkbare situatie bevinden. Een en ander heeft vorm gekregen door middel van een oproep aan het kabinet “om de verdeelsleutel voor het gemeentefonds” aan te passen. Daarnaast is er veel aandacht besteed aan het onder de aandacht brengen van de problematiek bij de diverse tweede kamer fracties en onze belangenbehartiger de VNG. Op 13 januari 2022 heeft de VNG een resolutie over dit onderwerp aangenomen die wij van harte ondersteunen. Hierin wordt het nieuwe kabinet opgeroepen om nog eens zeer serieus naar het voorliggende voorstel te kijken en hier heel nadrukkelijk het rapport van de Raad voor het Openbaar Bestuur bij te betrekken.

In de huidige meerjarenbegroting behorende bij de begroting 2022 is nog geen rekening gehouden met de mogelijke effecten van de herijking. Dit kan dus nog een belangrijke (negatieve) impact hebben op de toekomstige ontwikkeling van onze meerjarenbegroting.

- WMO eigen bijdragen

Het huidige Wmo-abonnementstarief gaat volgens het nieuwe regeerakkoord op de schop. De beschikbaarheid van de betreffende voorzieningen staan door de stijging van het gebruik onder druk. Vooral de vraag naar huishoudelijke ondersteuning is sterk gestegen sinds de invoering van het inkomensafhankelijke abonnementstarief van 19 euro per maand. Het nieuwe kabinet wil voor specifiek de huishoudelijke hulp naar een eerlijkere eigen bijdrage. De hiervoor genoemde ontwikkeling zal naar verwachting een positief effect hebben op onze (toekomstige) meerjarenbegroting.

- Opschalingskorting

Volgens het nieuwe regeerakkoord wordt de opschalingskorting voor de duur van de kabinetsperiode (2022-2025) bevroren. Gemeenten hebben nadrukkelijk verzocht om de opschalingskorting terug te draaien en dat is voor de komende kabinetsperiode gelukt. Aangezien de korting voor de opschalingskorting al is meegenomen in onze huidige meerjarenbegroting betekent de bevroering een aanzienlijke meevaller. Vanaf het jaar 2026 keert de opschalingskorting voor het volledig bedrag terug. En blijft daarmee als een zwaard van Damocles boven de gemeenten hangen.

- Woningbouwimpuls en Volkshuisvestingsfonds

In het nieuwe regeerakkoord is de ambitie uitgesproken om de woningbouw te intensiveren. Ook is aangegeven dat er geld nodig is voor de grote leefbaarheidsuitdagingen in steden en dorpen. Ter financiering hiervan haalt het Rijk voor woningbouwimpuls en voor het volkshuisvestingsfonds respectievelijk 1 miljard en 600 miljoen uit het gemeentefonds. Dit om het vervolgens als specifieke uitkering ter beschikking te stellen aan een aantal gemeenten. Dit houdt in dat deze impuls ten koste gaat van andere noodzakelijke gemeentelijke investeringen. Daarnaast betekent het ook een herverdeling van het gemeentefonds waarbij alle gemeenten betalen voor woningbouw en leefbaarheid in enkele gemeenten. Op dit moment is het nog onduidelijk wat dit voor onze gemeente zal betekenen. Gezien de aantallen te bouwen woningen voor onze gemeente verwachten wij voor Lingewaard per saldo een nadeel.

N.B. Voor alle hierboven genoemde punten geldt dat de VNG onze standpunten deelt. Deze zijn o.a. verwoord in hun eerste reactie op het coalitieakkoord van 16 december 2021.

Gemeente Lingewaard
Kinkelenburglaan 6
6681 BJ Bommel
(026) 326 01 11

www.lingewaard.nl